

19. 1. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Návrat soukromých arbitrážních center do českého rozhodčího řízení?

Na konci loňského roku vynesl Nejvyšší soud dvě rozhodnutí, která mohou výrazně ovlivnit další směřování rozhodčího řízení v České republice. V obou těchto rozhodnutích se Nejvyšší soud vyjádřil k otázce nezávislosti a nestrannosti rozhodců a zároveň se postavil na stranu ochrany autonomie vůle stran uzavírajících rozhodčí smlouvu.

Rozhodnutí se sp. zn. **23 Cdo 3972/2019** se primárně týká otázky platnosti rozhodčích smluv určujících za tzv. *appointing authorities* („jmenovací autority“) - tedy třetí osoby jmenující rozhodce, který o sporu rozhodne - soukromá arbitrážní centra.

Ve vztahu ke jmenovacím autoritám zastávala v minulosti česká soudní praxe výrazně restriktivní přístup. Dle této judikatury mohl být jmenovací autoritou z právnických osob jen stálý rozhodčí soud a z fyzických osob jen taková, která nevedla seznamy rozhodců[1]. Tudíž, i v případech, kdy rozhodčí smlouva neobsahovala přímé určení rozhodce a pouze ad hoc odkazovala na seznam rozhodců vedený a „rozhodčí řád“ vydaný fyzickou osobou (rozhodcem), považovala se rozhodčí doložka za neplatnou (jako celek)[2]. Tyto rozhodčí doložky, včetně rozhodčích smluv určujících za *appointing authorities* soukromá arbitrážní centra, byly dle této judikatury považovány za absolutně neplatné. Původně byla důvodem tohoto výjimečně restriktivního přístupu snaha chránit spotřebitele před zneužíváním rozhodčího řízení a zabránit netransparentnímu výběru rozhodců.

V řešené věci však Nejvyšší soud použitelnost uvedené restriktivní judikatury výrazně omezil, když došel k závěru, že u rozhodčích doložek, na něž se aplikuje (nový) občanský zákoník, se tato restriktivní judikatura neuplatní.

Nejvyšší soud zdůraznil, že po rekonstrukci občanského práva došlo k posílení zásady autonomie vůle jednotlivce a její ochrany, a to i ve vztahu k rozhodčím doložkám. Nelze tak ani rozhodčí doložky určující soukromá arbitrážní centra za *appointing authorities* považovat za *a priori* neplatné. Platí však, že osoba určující rozhodce podléhá stejným požadavkům na nezávislost a nestrannost jako rozhodci samotní. Mají-li strany podezření o nedostatku nezávislosti či nestrannosti osoby, která určuje rozhodce, je tato otázka předmětem dokazování a nelze ji presumovat. Z výše uvedeného tak vyplývá, že i v případě, že by tato osoba byla podjatá, nebyla by jejím následkem absolutně neplatná rozhodčí doložka, nýbrž (pouze) vyloučení jí určených rozhodců dle § 8 zákona č. [216/1994](#) Sb.

K otázce nestrannosti a nezávislosti rozhodců a osob určujících rozhodce je však vždy nezbytné přistupovat individuálně a posuzovat ji ve světle skutkových okolností daného případu. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu se sp. zn. **23 Cdo 1337/2019** tak k vyloučení rozhodce může dojít pouze v případech, kdy je evidentní, že jeho vztah k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že rozhodce nebude schopen rozhodovat nezávisle a nestranně. Otázka případného nedostatku nezávislosti či nestrannosti rozhodce se nepresumuje, ale je předmětem dokazování. Strana namítající tento nedostatek jej tak musí nejen tvrdit, ale i prokazovat. U posuzování nestrannosti a nezávislosti mohou být pro českou praxi inspirací *IBA Guidelines on Conflicts of Interests in International Arbitration*. Tato pravidla obsahují typový přehled konfliktních situací rozhodců, které jsou seřazeny dle své závažnosti na červený, oranžový či zelený seznam.

Ačkoliv je nutné při posuzování nezávislosti a nestrannosti přijmout individuální hodnotící kritéria, tak tato pravidla představují k danému posuzování užitečné východisko.

Nejvyšší soud se výše uvedenými rozhodnutími přiklonil na stranu převládající mezinárodní praxe ve vztahu k *appointing authorities*, na stranu smluvní svobody v rozhodčím řízení a ke spíše restriktivnímu přístupu k určování neplatnosti rozhodčích smluv. To je pro další rozvoj rozhodčího řízení v České republice, jakožto efektivní alternativy řešení sporů před soudem, nepochybně pozitivní. Na druhou stranu lze v praxi očekávat jistý návrat soukromých arbitrážních center (někdy pochybné kvality), a proto je nutno klientům doporučit, aby před podpisem jakékoli smlouvy s rozhodčí doložkou pečlivě zvažovali, zda takové ujednání poskytuje dostatečné garance férového a nestranného řešení případných sporů, zejména zda je jako jmenovací autorita ujednána dostatečně renomovaná instituce.

Mgr. Tomasz Heczko,
advokát

Mgr. Kateřina Palkovská,
advokátní koncipientka

Deloitte.
Legal

[Deloitte Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 - Vinohrady

Tel.: +420 246 042 100
e-mail: legalcz@deloittece.com

---

[1] Srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 12 Cmo 496/2008, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010, rozhodnutí Nejvyššího

soudu ze dne 28. listopadu 2013, sp. zn. 23 Cdo 1112/2013.

[2] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. března 2014, sp. zn. 21 Cdo 174/2014.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nálezný Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)